

RP 53/2021 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporär avvikelse från aktiebolagslagen, lagen om bostadsaktiebolag, lagen om andelslag, föreningslagen och vissa andra sammanslutningslagar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en ny lag om temporär avvikelse från aktiebolagslagen, lagen om bostadsaktiebolag, lagen om andelslag, föreningslagen och vissa andra sammanslutningslagar. Lagen ersätter den gällande temporära lagen, som samtidigt föreslås bli upphävd.

Syftet med propositionen är att förlänga giltighetstiden för vissa bestämmelser i den temporära lag som stiftades hösten 2020 så att börs- och First North-listbolagen kan ordna bolagsstämman i sin helhet på basis av deltagande på distans fram till utgången av juni 2022 och att andelslag, föreningar och vissa företag i finansbranschen kan tillåta deltagande på distans och anlita av ombud vid den stämma eller det möte som avses i lagen och som ordnas före utgången av juni 2022. Dessutom behöver sammanslutningarna ges möjlighet att skjuta upp de stämmor och möten som ska hållas för aktieägarna och medlemmarna på våren och sommaren och som grundar sig på lag, bolagsordning eller stadgar till att hållas före utgången av september 2021, på motsvarande sätt som det i den temporära lag som stiftades våren 2020 tilläts att de möten som skulle hållas våren och sommaren 2020 sköts upp. Det ligger i sammanslutningarnas, delägarnas, medlemmarnas, intressentgruppernas och hela samhällets intresse att säkerställa ett störningsfritt beslutsfattande i dessa sammanslutningar också våren, sommaren och hösten 2021 och våren 2022. Utifrån lagförslaget kommer sammanslutningarnas styrelser både våren och hösten 2021 och våren 2022 att ha tillräckliga metoder för att ordna stämmor och möten i enlighet med sammanslutningarnas behov och resurser och hälsoskyddskraven. Av mötespraxisen våren 2021 kommer man också att få in tillräcklig information för att kunna bereda sådan permanent lagstiftning som tillåter webbmöten och underlättar deltagande på distans.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt och gälla till och med den 30 juni 2022.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Beredning.....	5
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	5
2.1 Associationslagstiftning, praxis för bolagsordning, stadgar, möten och stämmor.....	5
2.2 Bedömning av nuläget.....	6
3 Målsättning.....	9
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	9
4.1 De viktigaste förslagen.....	9
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	12
5 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet.....	13
6 Remissvar	13
7 Specialmotivering.....	14
8 Ikraftträdande.....	15
9 Förhållande till grundlagen, lagstiftningsordning och förhållande till andra propositioner ..	15
LAGFÖRSLAG	17
Lag om temporär avvikelse från aktiebolagslagen, lagen om bostadsaktiebolag, lagen om andelslag, föreningslagen och vissa andra sammanslutningslagar.....	17

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Den gällande lagen om temporär avvikelse från aktiebolagslagen, lagen om andelslag, föreningslagen och vissa andra sammanslutningslagar i syfte att begränsa spridningen av covid-19-epidemin (677/2020, gällande temporär lag) stiftades för att underlätta ordnandet av bolagsstämmor och andra möten för delägare och medlemmar i sammanslutningar hösten 2020 och våren 2021 så att ett börsbolags bolagsstämman genom beslut av styrelsen kan ordnas så att delägarna endast kan delta på distans och så att det vid en andelsstämma, ett representantskaps sammanträde och ett föreningsmöte samt vid ett fullmäktigesammanträde genom beslut av styrelsen kan tillåtas deltagande på distans, anlitan av ombud och skyldighet att anmäla deltagande på förhand, även om det inte finns några bestämmelser om saken i stadgarna. I huvudsak utfärdades motsvarande bestämmelser redan i den tidigare temporära lagen (290/2020, i kraft den 1 maj till den 30 september 2020). I den lagen tilläts det dessutom att sammanslutningarnas stämmor och möten för våren 2020 skjuts upp till hösten, eftersom epidemin började mitt under vårmötesperioden.

I den regeringsproposition som avser den gällande temporära lagen (RP 117/2020 rd) hänvisas det till motiveringen till den tidigare temporära lagen (RP 45/2020 rd) (avsnitt 9 Ikraftträdande). Enligt den motiveringen kan giltigheten för de metoder för deltagande som anges i lagen vid behov förlängas genom en ändring av lagen, när det fås tillräckliga uppgifter om eventuell fortsatt giltighet för andra metoder som behövs för att förhindra spridningen av coronaviruset.

Enligt riksdagens ekonomiutskotts betänkande (EkUB 17/2020 rd) om regeringens proposition RP 117/2020 rd bör statsrådet, om det på grund av smittsituationen ser ut som om undantagsbestämmelserna behöver förlängas efter den 30 juni 2021, bereda bestämmelser i sammanslutningslagarna och andra relevanta lagar om att möjliggöra deltagande på distans för aktieägare och medlemmar så att lösningarna är hållbara på lång sikt med tanke på att aktieägarna ska få sina rättigheter tillgodosedda och demokratin i aktiebolag ska fullföljas. Ekonomiutskottet hänvisade till det arbete som utförs i justitieministeriets arbetsgrupp Gruppbaserad medborgarverksamhet 2020, som även lagutskottet nämner. Ekonomiutskottet menade att det nu är lämpligt att invänta arbetsgruppens slutsatser, i stället för att man i den aktuella lagstiftningen förutser vilka omständigheter som kommer att råda efter den period som avses i propositionen. I det fortsatta arbetet ska enligt utskottet särskild uppmärksamhet ägnas åt att aktieägarnas rättigheter enligt aktiebolagslagen och bolagsordningen kan tillgodoses på behörigt sätt också i fråga om små delägare. Utskottet konstaterade att bestämmelserna i det aktuella lagförslaget kan leda till att värdet av en aktieägars innehav i ett börsbolag måste uppgå till flera miljoner euro innan aktieägaren har rätt att lägga fram motförslag. I det fortsatta arbetet ska det enligt utskottet också bedömas om det är ändamålsenligt att utvidga den föreslagna regleringen så att den också gäller privata aktiebolag. Dessa bolag har nämligen delvis samma problem med mötesarrangemang som börsbolag.

På grund av covid-19-epidemin förlängdes mandattiden för arbetsgruppen Gruppbaserad medborgarverksamhet 2020 med tre månader. I ett betänkande som publicerades i februari 2021 föreslog arbetsgruppen att giltighetstiden för den temporära lagen förlängs till utgången av juni 2022 och att till föreningslagen fogas motsvarande bestämmelser som i den temporära lagen om underlättande av deltagande på distans. Dessutom föreslogs det i betänkandet att webbmöten ska tillåtas som ett alternativ till traditionella föreningsmöten och fullmäktigesammanträden.

RP 53/2021 rd

Remissbehandlingen av betänkandet avslutas den 14 april 2021. Också i den utredning om behovet att ändra aktiebolagslagen som offentliggjordes hösten 2020 (SR TEAS 2020:39) föreslås det att webbmöten ska tillåtas i aktiebolagslagen. Remissinstanserna understödde förslaget. Innan sammanslutningarna har hållit sina vårstämmor och vårmöten 2021 har man inte tillgång till tillräckligt med information om praxis för deltagande på distans under sådana förhållanden där sammanslutningarna och deras delägare och medlemmar har beredskap att utnyttja alla de möjligheter att delta på distans som den temporära lagen tillåter. När giltighetstiden för den gällande temporära lagen nu snart upphör, har det framkommit ett behov av att fortsätta att tillämpa de lagstadgade lättnaderna i fråga om anlåtande av ombud och deltagande på distans även vid stämmor och möten hösten 2021 och våren 2022, samt att i börsbolagen förlänga möjligheten att hålla bolagsstämmor enbart på distans till slutet av våren 2022 och att tillåta att sammanslutningarna skjuter upp den inkommande vårens och sommarens stämmor och möten fram till utgången av september 2021. I och med att giltigheten för den temporära lagen förlängs, kan man vid beredningen av permanenta bestämmelser om deltagande på distans och webbmöten utnyttja den praxis för deltagande på distans som utvecklas vid mötena 2021 samt nyttiggöra förslagen i det betänkande och den utredning som nämns ovan och responsen på dem.

Regionförvaltningsverken har ändrat sin tolkning av lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) och lagen om sammankomster (530/1999) så att som en huvudregel bolagsstämmor och andra motsvarande ordinarie eller lagstadgade möten, i vilka endast sammanslutningens medlemmar och vissa andra inbjudna får delta, inte är offentliga tillställningar eller tillställningar som är öppna för allmänheten i den mening som avses i lagen om smittsamma sjukdomar och lagen om sammankomster. Detta gäller t.ex. bostadsaktiebolag, aktiebolag och andelslag samt registrerade föreningar. Sådana möten omfattas således i regel inte av de restriktioner i fråga om sammankomster som regionförvaltningsverket har bestämt. Däremot gäller bestämmelserna om hälsosäkerhet i 58 c § i lagen om smittsamma sjukdomar också anordnare av bolagsstämma eller andra aktörer som exempelvis bostadsaktiebolag. Om mötet ordnas på plats, ska det ordnas på ett hälsosäkert sätt. Å andra sidan kan enligt regionförvaltningsverkens tolkning exempelvis stora börsbolags bolagsstämmor på grund av sin omfattning, karaktär eller av någon annan orsak vara sådana att de uppfyller definitionen av offentliga tillställningar. I fråga om möten med flera hundra deltagare ska det göras en skriftlig anmälan till polisen. Då anses tillställningen vara en offentlig tillställning som omfattas av regionförvaltningsverkets restriktioner i fråga om sammankomster <https://avi.fi/sv/vanliga-fragor-om-coronaviruset#accordionMXIWIYm4qtC>.

Genom en lag om ändring av värdepappersmarknadslagen (511/2019) har Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/36/EG om om utnyttjande av vissa av aktieägares rättigheter i börsnoterade företag (nedan *direktivet om delägares rättigheter*) genomförts så att ett börsbolags kallelse till bolagsstämma och informationen om stämman från och med september 2020 ska sändas till ägare av förvaltarregistrerade aktier i form av meddelanden enligt den internationella Swift-standarden, som förmedlas via en kedja av internationella depåbanker. Förfarandena när aktieägare som låtit förvaltarregistrera sina aktier ska rösta om flera alternativ (t.ex. styrelsens förslag till utdelning och minimiutdelning eller något annat förslag av styrelsen och en delägars motförslag) har ansetts innebära en utmaning. Detta beror på att ett börsbolag och de som erbjuder bolaget tjänster för att hålla bolagsstämman inte kan verifiera hur röstningsanvisningarna förmedlas i kommunikationskedjan till den senaste ägaren av de förvaltarregistrerade aktierna och tillbaka till bolaget. Om röstningen sker genom att aktieägaren väljer mellan olika alternativ, kan det uppstå möjligheter till feltolkning av röstningsanvisningarna och därigenom till att röster inte blir behandlade. Det är inte känt huruvida det under giltighetstiden för den gällande och den tidigare temporära lagen har förekommit konkurrerande förslag i fråga om vilka man varit tvungen att ordna omröstning.

Bokföringsnämnden beviljade den 23 mars 2021 på eget initiativ ett undantag som gäller förlängning av tiden för upprättande av bokslut och av verksamhetsberättelsen så att bokföringskyldiga med avvikelse från 3 kap. 6 § i bokföringslagen (1336/1997) får upprätta sitt bokslut inom sex månader från räkenskapsperiodens utgång (KILA 2015/23.3.2021) på de villkor som anges i beslutet.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts vid justitieministeriet. Finansministeriet och social- och hälsovårdsministeriet har deltagit i beredningen i fråga om lagstiftningen inom sina ansvarsområden.

Justitieministeriet utredde i mars-augusti 2020 sammanslutningarnas mötespraxis våren och sommaren 2020 och i februari-mars 2021 sammanslutningarnas mötespraxis hösten 2020 och deras planer för ordnande av stämmor och möten år 2021. Utredningarna visar att de mötesarrangemang som de temporära lagarna möjliggör har fungerat väl, och den temporära lagstiftningen har inte uppgett medföra problem med tanke på aktieägarnas och medlemmarnas deltagande i stämmor och möten (Justitieministeriets betänkanden och utlåtanden 2020:17 <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162404>).

Propositionsutkastet var på remiss den 18 februari till den 18 mars 2021.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Associationslagstiftning, praxis för bolagsordning, stadgar, möten och stämmor

I fråga om associationslagstiftning samt praxis för bolagsordning, stadgar, möten och stämmor beskrivs nuläget heltäckande i avsnitt 2 (Nuläge och bedömning av nuläget) i den regeringsproposition som avser den tidigare temporära lagen samt i utlåtandet från riksdagens lagutskott LaUU 2/2020 rd och i ekonomiutskottets betänkande EkUB 8/2020 rd.

I praktiken har aktiebolag, andelslag, föreningar och andra sammanslutningar som avses i 6 § i den temporära lagen i regel ordinarie stämma eller möte för aktieägare eller medlemmar i mars-juni. Covid-19-epidemin påverkade hälsoförhållandena så att man var tvungen att skjuta upp eller ställa in vårstämmorna eller -mötena 2020 eller slå samman dem med höststämmorna eller -mötena. I mötesarrangemangen behövde man dessutom beaktade restriktioner som gäller sammankomster. För att skydda deltagarnas hälsa var det också i övrigt nödvändigt att i större utsträckning än tidigare tillåta anlåtande av ombud och deltagande på distans, och i börsbolag under vissa förutsättningar tillåta att bolagsstämman ordnades med hjälp av distansförbindelser.

Enligt de utredningar som gjorts om sammanslutningarnas mötespraxis våren och sommaren 2020 förekom det inga väsentliga problem med mötesarrangemangen med tanke på sammanslutningarna eller deras aktieägare och medlemmar (RP 117/2020, s. 4 och 5 och de källor som nämns där).

På basis av börsbolagens stämmokallelser (fram till den 23.3.2021 hade 99 kallelser offentliggjorts) kommer våren 2021 83 bolag att ordna bolagsstämma baserad enbart på distansdeltagande genom deltagande på förhand. Ett bolag ordnade en stämma baserad på deltagande på distans på förhand och på deltagande på distans i realtid, fem bolag kommer att tillåta deltagande endast genom ombud och sju bolag ordnar traditionell bolagsstämma. En del av de sistnämnda sju bolagen ställer också ombud till aktieägarnas förfogande. Dessutom erbjuder en del av dessa bolag aktieägarna en möjlighet att följa stämman i realtid på webben och erbjuder dem ett dis-

kussionsforum (dessa aktieägare räknas inte som närvarande vid mötet). En del av bolagen erbjuder aktieägarna inspelade översikter och annat material före och efter stämman och webbvenemang efter stämman. De tidsfrister för aktieägares rätt att lägga fram förslag som anges i den temporära lagen varierar beroende på bolaget från några dagar till flera veckor. Tidsfristen för frågerätten kan variera från en vecka till mer än en månad. Förhandsröstningen börjar vanligen inom cirka en vecka från det att stämmokallelsen har offentliggjorts, och röstningstiden varierar mellan två veckor till två månader beroende på bolaget. Tiden mellan offentliggörandet av eventuella motförslag och avslutandet av förhandsröstningen är som kortast cirka en vecka, oftast 2–4 veckor och i några bolag närmare två månader. Tiden mellan offentliggörandet av svaren på aktieägarnas frågor och avslutandet av förhandsröstningen är i regel 2–7 dagar i börsbolag (i åtminstone ett bolag offentliggörs svaren efter att förhandsröstningen avslutats).

Av dem som svarade på Finlands Fastighetsförbunds medlemsenkät i februari 2021 (N=3148) meddelade i genomsnitt cirka hälften att aktieägarna i deras bostadsaktiebolag hade beredskap att ordna bolagsstämman digitalt. I huvudstadsregionen har cirka två tredjedelar av svarandenas husbolag och cirka 42 procent av svarandenas husbolag i övriga delar av landet sådan beredskap. Enligt responsen från den medlemsenkät som Isännöintiliitto genomförde i början av året har över 80 procent av respondenterna beredskap att erbjuda sina kundhusbolag tjänster för deltagande på distans.

Enligt respondenterna i den enkät som föreningen Pellervo sände till andelslagen i februari 2021 (N=93) har cirka hälften av alla andelslag, mätt enligt antalet medlemmar, utifrån den teknik som andelslaget förfogar över och deltagarnas användarkompetens möjlighet att ordna deltagande på distans i andelslagets eller representantskapets möte. Enligt dem som svarade på sådana andelslags vägnar som har minst tusen medlemmar har nästan alla dessa andelslag sådan beredskap och sådana färdigheter.

2.2 Bedömning av nuläget

Enligt den information som finns tillgänglig om mötesplanerna våren 2021 erbjuder över 80 procent av börsbolagen sina aktieägare möjlighet att delta i vårens bolagsstämma på distans genom deltagande på förhand (läget 23.3.2021). En betydande del av bostadsaktiebolagen kommer inte att erbjuda möjlighet att delta på distans, eller också har de ett stort antal deltagare som inte har beredskap att delta på distans.

I praktiken kan andra än börsbolags, First North-listade börsbolags och bostadsaktiebolags bolagsstämmor genom beslut av styrelsen ordnas med de medel som den gällande lagen om aktiebolag tillåter och på ett sådant sätt att hälsoskyddskraven beaktas, dvs. genom att aktieägarna använder fullmakt och deltar på distans och genom mötesrumsarrangemang eller genom beslut av enhälliga aktieägare helt utan stämma (t.ex. genom att låta protokollet cirkulera). I dessa andra bolag är antalet delägare, delägarlagets struktur samt behoven av mötesarrangemang och resurser mycket olika.

I dessa andra aktiebolag förverkligas aktieägarnas lagstadgade rätt att få information och möjlighet att påverka bolagets beslut endast genom att de får bokslutsuppgifter samt genom att de har rätt att yttra sig och rösta vid bolagsstämman. I fråga om aktierna i dessa bolag finns det inte någon fungerande sekundärmarknad där de minoritetsaktieägare som är missnöjda med bolagets ledning eller med majoritetsaktieägarna när som helst skulle kunna avstå från sina aktier till gängse pris. På grund av de praktiska begränsningarna av aktieägarnas möjlighet att få information och omsätta aktier kan redan en temporär begränsning av rättigheterna i samband med deltagande i bolagsstämman i dessa bolag vara problematisk med tanke på aktieägarnas egen-

domsskydd. Av dessa orsaker finns det inte tillräckliga grunder för någon annan temporär undantagsreglering av ordnandet av bolagsstämma i privata aktiebolag och onoterade publika aktiebolag. I fråga om rätten att få information gäller det som sägs ovan också bostadsaktiebolags bolagsstämmor, där det dessutom fattas beslut om tagande i besittning av lägenheter och om grundliga reparationer och förbättringar och där tidsplanen, genomförandet och övriga villkor i betydande grad kan påverka aktieägarnas ekonomi, boende och övriga användning av en aktielägenhet. Också i fråga om andelslag skulle för börsbolag tillåtna stämmor som enbart baseras på deltagande på distans medföra motsvarande problem med tanke på andelslagsmedlemmarnas rättigheter. I dessa sammanslutningar visade sig möjligheten att skjuta upp stämman vara ett tillräckligt medel att beakta hälsoförhållandena år 2020.

Genom goda, interaktiva förberedelser och öppen kommunikation kan man med de möjligheter att delta på distans som ges i den permanenta lagstiftningen i praktiken genomföra stämmor och möten nästan helt på webben eller annars på distans, om de ärenden som behandlas och beslutas inte är förenade med betydande meningsskiljaktigheter mellan större grupper av medlemmar eller aktieägare. Detta gäller också andra sammanslutningar än börsbolag. Samtidigt har det våren 2020 i vissa föreningar, bostadsaktiebolag och aktiebolag förekommit att ledningen inte alls eller endast i begränsad utsträckning tillåtit deltagande på distans, trots att medlemmarna eller delägarna har begärt möjlighet till detta. Detta kan till en väsentlig del ha berott på bristfällig beredskap.

På grund av osäkerheten i fråga om hur viruset muterar och hur heltäckande skydd vaccinationerna ger är det fortfarande svårt att förutse hur covid-19-epidemin kommer att utvecklas och hur den kommer att påverka ordnandet av sammanslutningarnas stämmor och möten hösten 2021. Det är således nödvändigt att i god tid förbereda sig på liknande hälsoförhållanden som rådde 2020 och våren 2021 också i fråga om de stämmor och möten som ska ordnas hösten 2021, och i anslutning till detta även i fråga om kallelsetiderna och andra behov i anslutning till mötesarrangemangen, så att man kan säkerställa att sammanslutningarnas beslutsfattande fungerar störningsfritt även om hälsoförhållandena eventuellt skulle försämrats. Det är också nödvändigt att sammanslutningarna, deras aktieägare och medlemmar i tillräckligt god tid får information om möjligheten till undantagsarrangemang. En modell med två stämmor eller årsmöten är vanlig särskilt i andelslag och föreningar och i de företag inom finansbranschen som avses i 6 § i den gällande tillfälliga lagen. Dessa sammanslutningar är tvungna att ordna stämmor och möten även i juli–december 2021. Mötesarrangemangen skulle underlättas av de möjligheter till undantag som ges i den gällande temporära lagen.

En utredning om tillämpningen av den temporära lagen och associationslagstiftningen år 2020 och våren 2021 visar att undantagsarrangemangen i praktiken inte har försämrat delägarnas och medlemmarnas rättigheter. I praktiken har deltagandet i möten och mötesaktiviteten till och med ökat jämfört med 2019. Covid-19-epidemin har också främjat sammanslutningarnas och aktieägarnas och medlemmarnas användning av internet när det gäller deltagandet i det samhälleliga beslutsfattandet.

Erfarenheterna från stämmorna och mötena 2020 har ökat utbudet och användningen av olika möjligheter att delta på distans. De tillgängliga mötestjänsterna liksom också mötespraxis utvecklas, och informationen om tjänsterna och användningen av dem förmedlas för närvarande snabbt. Vid mötena våren 2021 kommer man att se mer avancerade arrangemang för distansdeltagande i realtid än tidigare. I praktiken kan deltagande på distans även i andra sammanslutningar vara det sätt på vilket merparten aktieägare, medlemmar, representanter och fullmäktige deltar, så länge förhandsinformationen och deltagandet på distans under mötet sköts väl och det inte finns några sådana ärenden på dagordningen som väcker stora meningsskiljaktigheter.

RP 53/2021 rd

I praktiken förutsätter mötesarrangemangen i synnerhet i sammanslutningar med ett stort antal aktieägare eller medlemmar ofta mycket långsiktig planering och beredning, och även kallelse-tiderna kan vara flera månader långa. Detsamma gäller för stora koncerner, andra företagsgrup-per och organisationer mätt i antalet dottersammanslutningar eller medlemssammanslutningar. Därför är det nödvändigt att förlänga giltighetstiden för de undantag i den gällande temporära lagen som underlättar ordnandet av bolagsstämmor, andelsstämmor, föreningsmöten och mot-svarande möten så att lättnaderna i fråga om förfarandena för deltagande på distans och anli-tande av ombud, i fråga om vilka det inte har konstaterats några nämnvärda brister eller problem, kan utnyttjas när stämmor och möten ska ordnas hösten 2021 och våren 2022.

Delegationen för börsbolag, som representerar stora börsbolag, har önskat att de möjligheter till undantag från lagen som underlättar ordnandet av börsbolagets bolagsstämma och deltagandet i stämman ska förlängas till utgången av bolagsstämmoperioden våren 2022. I betänkandet från justitieministeriets arbetsgrupp Gruppbaserad medborgarverksamhet 2020 föreslås det att giltighetstiden för den temporära lagen förlängs till utgången av juni 2022.

Att tillämpningen av den temporära lagen förlängs så att den täcker vårperioden 2022 underlättar också beredningen av en sådan permanent lagstiftning som möjliggör ordnande av webbmöten och som underlättar deltagande på distans och anlitan- de av ombud. Efterfrågan på tjänster för deltagande på distans och webbmötestjänster och också kompetensen på området väntas öka betydligt år 2021. Först efter att vårstämmorna och -mötena har hållits kommer man sommaren och hösten 2021 att ha samlat tillräcklig erfarenhet av sådan praxis för deltagande på distans och webbmötespraxis där sammanslutningarnas aktieägares och medlemmars rättigheter till alla delar kan tillgodoses på motsvarande sätt som vid ett traditionellt möte. Eftersom mötespraxis, mötestjänsterna och mötesberedskapen ännu är under utveckling, kommer man inte ännu våren 2021 att ha förutsättningar att bereda sådan permanent lagstiftning som skulle vara neutral med hänsyn till teknik- och serviceutbudet. År 2021 kan utvecklingen av ny, god mötespraxis främjas på ett effektivt och verkningsfullt sätt genom öppet informationsutbyte och god tillgång till information.

Det är inte ändamålsenligt att senare på hösten 2021 lägga fram förslag till permanent lagstiftning som tillåter webbmöten och sätta den i kraft med en snabb tidtabell i början av 2022 eller mitt under vårperioden 2022. Möten och stämmor som baserar sig på lag, bolagsordning eller stadgar hålls i regel i mars-juni, och i synnerhet när det rör sig om större möten måste förberedelserna ofta inledas flera månader före mötet. Till exempel de krav som gäller möteskallelsen kan förutsätta att kallelsen sänds flera månader före mötet. Dessutom ska mötets dagordning, de ärenden som ska avgöras och mötesarrangemangen beredas innan kallelsen utfärdas, vilket kan ta flera månader. Särskilt när det gäller börsbolag är det inte heller ur aktieägarnas synvinkel ändamålsenligt att snabbt ändra förfarandena för deltagande, eftersom t.ex. utländska aktieägare behöver tillräckligt med tid för att ordna sitt deltagande i stämman (t.ex. skaffa en lämplig tjänst för webbdeltagande). Detsamma gäller stora förbund, där de föreningar som direkt eller indirekt hör till förbundet i praktiken måste besluta om sina ståndpunkter i god tid före förbundsmötet, samt centralandelslag.

Trots att det blivit allt vanligare med deltagande på distans finns det fortfarande ett stort antal sammanslutningar där det fysiska deltagandet i mötet för en stor del av aktieägarna eller medlemmarna i praktiken är det enda sättet på vilket de kan utöva sina rättigheter som aktieägare eller medlemmar, med hänsyn till hur snabbt det epidemiologiska läget utvecklas och vaccinationerna framskrider. Därför är det nödvändigt att tillåta att möten och stämmor som baserar sig på lag, bolagsordning eller stadgar skjuts upp till efter sommaren 2021 på samma sätt som i den tidigare temporära lagen (290/2020) för ett år sedan.

Lagligheten i att i övrigt skjuta upp möten och stämmor och i att slå samman vår- och höststämmorna eller -mötena beror på den helhetsbedömning som styrelsen för respektive sammanslutning gör.

Den under remissbehandlingen nämnda anvisningen om röstning om beslutsalternativ kan genomföras exempelvis så att de alternativ som är avsedda att utesluta varandra delas upp i underpunkter i fråga om vilka omröstning sker separat. Då är röstningsanvisningarna och delgivningen av dem till den slutliga aktieägaren särskilt viktiga med tanke på utöandet av aktieägarens rösträtt. I praktiken behöver röstningsanvisningarna kompletteras endast i undantagsfall, eftersom inte ett enda motförslag fördes till behandling i börsbolagens bolagsstämmor år 2020. Ett börsbolag kan i praktiken påverka den röstningstid som utländska ägare av förvaltarregistrerade aktier har till sitt förfogande genom att förlänga kallelsetiden och offentliggöra beslutsförslag redan innan stämmokallelsen utfärdas. Detta har en del av börsbolagen redan gjort, och arrangemanget har kunnat påverka längden på de tidsfrister som reserverats för utöandet av aktieägarnas rättigheter i dessa bolag efter det att stämmokallelsen sänts. För att aktieägarnas påverkansmöjligheter ska kunna bevaras och den interna maktfördelningen i bolaget bevaras och med beaktande av riksdagens ekonomiutskotts ställningstagande (EkUB 17/2020 rd), som nämns i punkt 1.1 ovan, finns det inga grunder för att begränsa aktieägarnas förslagsrätt jämfört med vad den är i den gällande temporära lagen.

3 Målsättning

Våren och sommaren 2021 behöver det ges möjlighet att skjuta upp en bolagsstämma, andelslagsstämma och ett representantskapsmöte, föreningsmöte och fullmäktigemöte, för att utvecklingen av det epidemiologiska läget och vaccinationerna ska kunna beaktas i mötesarrangemangen i enlighet med hälsoskyddsbehoven och så att rättigheterna för dem som använder sin rösträtt i sammanslutningen tryggas i tillräcklig utsträckning.

För att bromsa spridningen av coronaviruset kommer det hösten 2021 fortfarande att vara nödvändigt att på motsvarande sätt som i den gällande temporära lagen tillåta att aktiebolag, andelslag och föreningar ordnar stämmor och möten för sina aktieägare och medlemmar på ett sätt som är ändamålsenligt med hänsyn till hälsoskyddskraven, sammanslutningarnas behov och aktieägarnas och medlemmarnas rättigheter. I fråga om tidpunkten för och sätten för deltagande i en andelsbanks fullmäktigesammanträde och i en andelsstämma, en sparbanks principalmöte, en försäkringsförenings föreningsstämma och en försäkringskassas kassamöte är det nödvändigt att tillåta i huvudsak motsvarande undantag.

En förlängning av den temporära lagens giltighetstid till våren 2022 är nödvändig med tanke på beredningen av permanenta bestämmelser som tillåter webbmöten och underlättar deltagande på distans.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Allmänt

Eftersom aktiebolag, andelslag, föreningar och andra sammanslutningar är olika och har olika behov föreslås för varje form av sammanslutning delvis olika metoder för hur aktieägarnas och medlemmarnas stämmor, möten och sammanträden ska kunna ordnas i enlighet med hälsoskyddsbehoven för att mötesarrangemangen inte i onödan ska behöva avvika från arrangemang

RP 53/2021 rd

som tidigare visat sig fungera och för att användningen av de för sammanslutningarna nya metoderna ska påverka aktieägarnas och medlemmarnas rättigheter samt sammanslutningens in-terna förhållanden så lite som möjligt.

Alla aktiebolag

Det föreslås att med avvikelse från 5 kap. 3 § 1 mom. i aktiebolagslagen ska ett aktiebolag få hålla den ordinarie bolagsstämma som ska hållas efter den räkenskapsperiod som löpt ut under tidsperioden den 30 september 2020 till den 31 mars 2021 senast den 30 september 2021. Undantaget ska även gälla vad som i bolagsordningen anges om tidpunkten för den ordinarie bolagsstämman. Vidare föreslås motsvarande undantag från tidsfristen för extra bolagsstämma och för den bolagsstämma som beslutar om godkännande av en fusions- eller delningsplan.

Börsbolag och bolag på First North-listan

Det föreslås att med avvikelse från 5 kap. 6 § 1 mom. och 8 § 1 mom. i aktiebolagslagen ska den bolagsstämma i ett börsbolag som ska hållas senast den 30 juni 2022 kunna ordnas så att aktieägarna får utöva sina rättigheter vid den fysiska bolagsstämman endast genom ett av aktieägaren utsett ombud. För att underlätta användningen av ett ombud, måste bolagets styrelse utse ett ombud som aktieägarna kan anlita och som inte hör till bolagets i 1 kap. 11 och 12 § i aktiebolagslagen avsedda närstående.

Det föreslås att med avvikelse från 5 kap. 6 § 1 mom. och 16 § 2 mom. i aktiebolagslagen ska den bolagsstämma i ett börsbolag som ska hållas senast den 30 juni 2022 kunna ordnas så att en aktieägare får utöva sin rätt vid den fysiska bolagsstämman personligen eller via ombud endast på det sätt som avses i 6 kap. 16 § 2 mom. i den lagen per post, genom datakommunikation eller med något annat tekniskt hjälpmedel.

Vid användning av vardera metoden ska det ordnas en fysisk bolagsstämma som avses i aktiebolagslagen, eftersom den lagen och annan lagstiftning innehåller många bestämmelser vars tillämpning är bunden till tidpunkten för bolagsstämman.

För säkerställande av utövandet av aktieägarnas rösträtt föreslås det vidare bestämmelser som till sitt innehåll motsvarar den gällande temporära lagen om aktieägarnas röstningsalternativ, frågerätt och rätt att lägga fram förslag före börsbolagets bolagsstämma och om tillkännagivande av frågorna och förslagen för andra aktieägare samt om upptagande av aktieägarnas beslutsförslag till omröstning. Förfarandet för befullmäktigande och deltagande på distans ska vara sådant att det går att rösta för eller emot alla beslutsförslag som tas upp till omröstning. Vidare föreslås det att när det gäller utbetalning av vinst är också minimiutdelning enligt aktiebolagslagen ett alternativ, om styrelsen föreslås ett mindre belopp än så.

Bostadsaktiebolag

Det föreslås att med avvikelse från 6 kap. 3 § 1 mom. i lagen om bostadsaktiebolag ska ett bostadsaktiebolag senast den 30 september 2021 få hålla den ordinarie bolagsstämma som ska hållas efter den räkenskapsperiod som löpt ut under tidsperioden den 30 september 2020 till den 31 mars 2021. I bostadsaktiebolags bolagsordning kan det inte bestämmas om tidsfristen för bolagsstämman på ett sätt som avviker från lagen. Vidare föreslås motsvarande undantag från tidsfristen för extra bolagsstämma och för den bolagsstämma som beslutar om godkännande av en fusions- eller delningsplan.

Andelslag

Det föreslås att med avvikelse från 5 kap. 4 § 1 mom. i lagen om andelslag ska ett andelslag senast den 30 september 2021 få hålla den ordinarie andelsstämma som ska hållas efter den räkenskapsperiod som löpt ut tidigast den 30 september 2020 och senast den 31 mars 2021. Undantaget gäller även vad som i stadgarna anges om tidpunkten för den ordinarie andelsstämman. Dessutom föreslås motsvarande undantag från tidsfristen för extra andelsstämma och för den andelsstämma som beslutar om godkännande av en fusions- eller delningsplan.

Vidare föreslås det att med avvikelse från 5 kap. 9 § 1 mom. i lagen om andelslag och stadgarna får ett ombud företräda tre medlemmar vid den andelsstämma som ska hållas senast den 30 juni 2022. I stadgarna eller genom beslut av styrelsen är det möjligt att tillåta företrädande av flera medlemmar. Dessutom bör det tillfälligt också tillåtas att även en fullmäktigeledamot får ge fullmakt. För att undvika problem i samband med fullmaktsinsamling bör det sammanräknade röstetalet för de medlemmar som ett och samma ombud företräder begränsas till 10 procent av de vid en sådan stämma eller ett sådant sammanträde företrädade medlemmarnas eller ledamöternas röstetal, om inte något annat bestäms i stadgarna. I fråga om deltagande på distans föreslås det att styrelsen fram till den 30 juni 2022 ska kunna tillåta deltagande på distans även i en sådan andelsstämma eller ett sådant fullmäktigesammanträde där det enligt stadgarna är förbjudet att delta på distans. Styrelsen kan också besluta om sådan förhandsanmälan som behövs för att tillåta utövande av fullmakt eller för att ordna deltagande på distans på ett möte som ordnas före utgången av juni 2022.

Föreningar

Det föreslås att med avvikelse från 20 § 1 mom. i föreningslagen ska det ordinarie föreningsmöte som i praktiken ska hållas efter den räkenskapsperiod som löpt ut tidigast den 30 september 2020 och senast den 31 mars 2021 få hållas senast den 30 september 2021 oberoende av vad som anges i stadgarna.

Det föreslås att med avvikelse från 21 § och 25 § 1 mom. i föreningslagen och eventuella bestämmelser i föreningens stadgar ska styrelsen få besluta att ett ombud får företräda en eller flera medlemmar vid det föreningsmöte eller en eller flera fullmäktige vid det fullmäktigesammanträde som ska hållas senast den 30 juni 2022. Styrelsen kan antingen tillåta att fullmäktigen anlitas eller låta bli att tillåta det. Föreningens styrelse kan i praktiken också ställa sådana motiverade villkor för ombud som är förenliga med likställighetsprincipen. Utifrån föreningens syfte och verksamhet kan t.ex. styrelsen för en partiförening förutsätta att ombudet vid partistämman ska vara medlem av partiets grundorganisation (se LaUU 2/2020 rd, s. 5). För att undvika problem i samband med fullmaktsinsamling ska det sammanräknade röstetalet för de medlemmar som ett och samma ombud företräder begränsas till 10 procent av de vid mötet företrädade medlemmarnas eller fullmäktiges röstetal, om inte något annat bestäms i stadgarna.

Det föreslås att med avvikelse från den första meningen i 17 § 2 mom. i föreningslagen ska föreningens styrelse kunna tillåta sådant deltagande på distans som avses i det momentet vid det föreningsmöte som ska hållas senast den 30 juni 2022, även om ett sådant arrangemang inte är tillåtet enligt stadgarna och föreningen inte för detta ändamål har godkänt en i lagen avsedd omröstnings- och valordning. Om en föreningsmedlem inte har beredskap att använda ett hjälpmedel för deltagande på distans, kan det i praktiken förekomma situationer där medlemmen har en teknisk ”digital assistent” vid mötet även om föreningslagen inte uttryckligen tillåter det, eftersom det i praktiken inte är möjligt att övervaka att en sådan begränsning iaktas vid deltagande på distans. Vid valet av sätt att delta och det praktiska genomförandet av mötena finns

det skäl att beakta att man vid deltagande på distans inte nödvändigtvis kan konstatera med säkerhet vilka som de facto deltar i mötet utöver medlemmarna och eventuella ombud. Det är viktigt att föreningens styrelse ger tillräckliga anvisningar för deltagandet på distans, inklusive omröstningarna. Det är förenligt med föreningsledningens omsorgsplikt att välja och bereda metoder för deltagande på distans som ger medlemmarna tillräckliga möjligheter att delta i beslutsfattandet vid föreningsmötet. Exempelvis kan omröstnings- och valordningspraktik tas som modell. Detsamma gäller deltagande i fullmäktigesammanträden på distans. Den egentliga omröstnings- och valordningen enligt 30 § i föreningslagen kan inte godkännas genom beslut av styrelsen (se LaUU 2/2020 rd, s. 6).

Annan associationslagstiftning

Det som ovan anförts i fråga om aktiebolag lämpar sig även för affärsbanker och andra kreditinstitut i aktiebolagsform, och det som anförts i fråga om andelslag lämpar sig för andelsbanker och andra kreditinstitut i andelslagsform, på motsvarande sätt som i den gällande temporära lagen. I sparbankslagstiftningen föreslås motsvarande undantag för principalmötet som de som föreslås för andelsstämman. En principal ska dock få anlita enbart en annan principal som ombud. Det som föreslås i fråga om aktiebolag lämpar sig i huvudsak också för försäkringsbolagens och arbetspensionsförsäkringsbolagens arrangemang för bolagsstämma.

Det som ovan anförts specifikt i fråga om föreningar lämpar sig på motsvarande sätt som i den gällande temporära lagen i huvudsak också för försäkringsföreningar, försäkringskassor och arbetslöshetskassor. Det föreslås dock inga undantag i fråga om de kvantitativa begränsningarna i ett ombuds rösträtt enligt de gällande lagarna. Däremot är det nödvändigt att tillåta att en medlem av en försäkringskassas representantskap får anlita ett ombud samt möjlighet att ordna representantskapets sammanträde på ett ändamålsenligt sätt per post, genom datakommunikation eller med något annat tekniskt hjälpmedel eller genom att de som deltar samtidigt fördelas på olika rum eller med hjälp av kombinationer av dessa alternativ. För hypoteksföreningarnas del behövs fortfarande motsvarande undantag för deltagande på distans som för sparbankernas del och för förhandsanmälningar motsvarande undantag som för föreningarnas del.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

Syftet med denna proposition är att förhindra och begränsa de skadliga effekter som nämns i avsnitt 6.2 i den regeringsproposition som avser den tidigare temporära lagen, genom att göra det möjligt för aktiebolag, andelslag och föreningar att hösten 2021 och våren 2022 ordna stämmor och möten för aktieägarna och medlemmarna på ett för varje sammanslutning lämpligt sätt helt eller i huvudsak som distansmöten, där de epidemirelaterade hälsoskyddskraven beaktas. Utifrån utredningen om de stämmor och möten som hölls våren och sommaren 2020 påverkar förslaget inte i någon nämnvärd grad aktieägarnas och medlemmarnas rättigheter eller aktiernas och andelarnas värden och inte heller förhållandena mellan dels aktieägarna eller medlemmarna, dels dessa och sammanslutningens styrelse.

Möjligheten att skjuta upp stämmor och möten som baserar sig på lag, bolagsordning eller stadgar ger sammanslutningarna tillräckliga möjligheter att i sina mötesarrangemang beakta utvecklingen av det epidemiologiska läget och vaccinationerna så att mötena och stämmorna kan ordnas i enlighet med hälsoskyddsbehoven och så att rättigheterna för dem som använder sin rösträtt i sammanslutningen tryggas i tillräcklig utsträckning.

RP 53/2021 rd

De förfaranden som är tillåtna enligt den gällande temporära lagen och associationslagstiftningen har avsevärt ökat utvecklingen och användningen av olika elektroniska tjänster för deltagande på distans och av sammanslutningars webbkommunikation, och enligt den information som finns tillgänglig kommer denna utveckling att fortsätta i samband med mötena 2021.

Förslaget påverkar inte beslutsfattandet för sammanslutningarnas styrelser, som redan nu kan ske helt och hållet med hjälp av distansförbindelser utan traditionella fysiska möten.

Erfarenheterna från mötespraxis under undantagsförhållandena visar att underlättandet av möjligheten att delta på distans och anlita ombud i praktiken ökar medlemmarnas och deras genomval utsedda företrädares möjligheter att delta i andelslag, föreningar och särskilda former av sammanslutningar inom finans- och försäkringssektorn. På basis av utredningarna om mötespraxis år 2020 motsvarar propositionens konsekvenser det som lagts fram i avsnitt 6.2 De huvudsakliga konsekvenserna i den regeringspropositionen som avser den gällande temporära lagen (RP 45/2020 rd).

Av den uppskjutna tidsfristen för stämmor, möten och sammanträden följer att tidsfristerna för revision och registrering av bokslut skjuts upp på motsvarande sätt. Detta kan i princip i någon mån påverka skattekontrollen och verksamheten med företagskreditupplysning. Detsamma gäller sammanslutningars stödansökningar och behandlingen av dem samt övervakningen av stöden. I praktiken känner man dock inte till några sådana konsekvenser på basis av erfarenheterna av tillämpningen av den tidigare temporära lagen.

5 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

Undantagslagstiftningen i de övriga nordiska länderna om lättnader vid ordnandet av bolagsstämmor och motsvarande möten har behandlats i punkt 3 i motiveringen i den regeringsproposition som avser den tidigare temporära lagen. Undantagslagstiftningen i Sverige, Danmark och Tyskland gäller till utgången av 2021 och i Norge till utgången av juni 2021.

6 Remissvar

Under remissbehandlingen 18.2–18.3.2021 kompletterades propositionsutkastet så att sammanslutningarna kan skjuta upp vårsessioner och vårmöten så att de hålls senast i slutet av september 2021. Mottagarna av begäran om utlåtande informerades om detta den 11 mars 2021. Remissinstanserna understödde förslaget att giltighetstiden för de undantag som underlättar deltagandet på distans förlängs till den 30 juni 2022. Dessutom understödde remissinstanserna det undantag enligt vilket deltagande i bolagsstämman för börsbolag och First North-listade bolag kan ske endast genom deltagande på distans, när stämman hålls senast den 30 juni 2022. Remissinstanserna understödde också möjligheten att skjuta upp stämmor och möten våren och sommaren 2021 till utgången av september 2021. En del av remissinstanserna understödde ett förslag att även tillåta att andra aktiebolag och bostadsaktiebolag håller stämmor enbart baserade på deltagande på distans.

Börsstiftelsen och Stiftelser och fonder rf är oroade över att möjligheterna för aktieägarna i börsbolag att delta begränsas, när deltagandet på distans i praktiken sker i form av skriftliga frågor och förslag från aktieägarna som lämnas före stämman och genom förhandsröstning där man bland de förslag som kommit in efter det att stämmokallelsen har sänts endast röstar om de största aktieägarnas förslag. Directors' Institute Finland - Hallitusammattilaiset ry (nedan DIF) konstaterade å sin sida att det i de krav på ett formbundet meddelande om kallelse till bolagsstämma och instruktioner för deltagande som infördes hösten 2020 och som hänför sig till ge-

nomförandet av direktivet om delägars rättigheter inte tas hänsyn till sådana röstningssituationer där delägarna har att välja mellan ett av flera beslutsalternativ. Dessutom ansåg DIF att det är en utmaning att en aktieägare som äger en procent av bolaget efter det att stämmokallelsen har skickats kan lägga fram motförslag som inte kan läggas till det ovannämnda meddelandet. Enligt DIF:s uppfattning finns det ingen teknisk lösning för röstningsanvisningar som beaktar motförslag, och på grund av kompletteringen av anvisningarna kan röstningstiden för utländska aktieägare bli mycket kort.

7 Specialmotivering

1 §. Tillämpningsområde. På motsvarande sätt som i den gällande temporära lagen ska de föreslagna undantagsbestämmelserna tillämpas på bolagsstämmor i aktiebolag, börsbolag, First North-listade bolag och bostadsaktiebolag och på andelstämmor eller medlemmars stämmor eller andra i förslaget avsedda möten och sammanträden som hålls senast den 30 juni 2022. Det här innebär i praktiken att kallelsen ska utfärdas och stämman eller mötet inledas innan tidsfristen löper ut. Bestämmelsen gäller även fortsatta stämmor och möten på motsvarande sätt. Lagen ska inte tillämpas på sådana fortsättningar på stämma eller möte eller på sådana fortsatta stämmor eller möten efter tidsfristen för vilka det ska utfärdas en ny kallelse enligt den gällande lagen. Exempelvis enligt aktiebolagslagen ska en ny kallelse utfärdas till en fortsatt stämma som hålls över fyra veckor efter bolagsstämman (5 kap. 24 §).

2 §. Aktiebolagslagen. I 1 mom. föreslås en bestämmelse om att ett aktiebolag med avvikelse från 5 kap. 3 § 1 mom. i aktiebolagslagen senast den 30 september 2020 kan hålla den bolagsstämma som ska hållas efter den räkenskapsperiod som löpt ut under perioden 30.9.2020–31.3.2021. Undantaget ska även gälla vad som i bolagsordningen anges om tidpunkten för den ordinarie bolagsstämman. Undantaget gäller privata och publika aktiebolag. Utnyttjande av den förlängda tidsfristen skjuter i praktiken i motsvarande grad upp tidsfristerna också för alla åtgärder som är bundna till tidpunkten för bolagsstämman, t.ex. sändande av stämmokallelser, offentliggörande av stämmoprotokollet och registrering av bokslutsärendena. Förslaget avviker från 2 § 1 mom. i den tidigare temporära lagen endast till den del att ett år har lagts till de datum som anges i momentet. Förslaget påverkar inte tidsfristerna för upprättande av bokslut och verksamhetsberättelse.

I 2–7 mom. föreslås på motsvarande sätt som i 2 § i den gällande temporära lagen bestämmelser om sådana metoder som kompletterar den gällande aktiebolagslagen och som börsbolagen behöver för att i praktiken ordna bolagsstämman helt utan att aktieägarna deltar på plats. Vid användning av vardera metoden eller en kombination av dem ska det ordnas en bolagsstämma som avses i aktiebolagslagen, eftersom den lagen och annan lagstiftning innehåller många bestämmelser vars tillämpning är bunden till tidpunkten för bolagsstämman. Undantagsbestämmelserna tillämpas på bolagsstämmor som hålls senast inom juni 2022. Hänvisningen i 4 mom. första meningen till aktieägarnas förslag enligt 5 kap. 5 § i aktiebolagslagen gäller endast upptagande av förslaget i stämmokallelsen. Också andra beslutsförslag från aktieägarna – alltså också ett förslag från en enskilda aktieägare – som har kommit till bolaget på det sätt som avses i 5 kap. 5 § i aktiebolagslagen ska tas upp till omröstning. För tydlighetens skull föreslås en uttrycklig bestämmelse om detta. Motiveringarna är i övrigt desamma som i specialmotiveringen till 2 § 2–7 mom. i regeringens proposition som gäller den tidigare temporära lagen (RP 45/2020 rd).

4–6 §. Innehållet i de undantag som föreslås i lagen om bostadsaktiebolag, lagen om andelslag, föreningslagen och annan associationslagstiftning motsvarar 4–6 § i den tidigare temporära la-

RP 53/2021 rd

gen. Motiveringarna läggs fram ovan i denna proposition och i specialmotiveringen till de regeringspropositioner som gäller den tidigare och den gällande temporära lagen (RP 45/2020 rd och RP 117/2020 rd).

7 §. Ikraftträdande. Paragrafen innehåller bestämmelser om lagens ikraftträdande och tillämpning. I paragrafen föreslås också en övergångsbestämmelse som motsvarar 6 § 2 mom. i den gällande temporära lagen.

8 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen träder i kraft så snart som möjligt och gäller till och med 30 juni 2022. Då kan sammanslutningarna utan avbrott tillämpa de metoder som baserar sig på den gällande temporära lagen och som gör det lättare att ordna möten och delta i möten.

Eftersom den föreslagna nya temporära lagen ersätter den gällande temporära lagen, föreslås det att den gällande lagen upphävs samtidigt som den nya temporära lagen träder i kraft. De nuvarande temporära bestämmelserna upphör att gälla vid utgången av juni 2021.

Med beaktande av tidpunkten för behandlingen av lagförslaget i förhållande till tidsfristerna för stämmorna och mötena och den tid som lagstiftningsprocessen kräver, föreslås att förfarandena i den nya lagstiftningen möjliggörs för alla de aktörer som har sänt sin kallelse i enlighet med denna lagstiftning och under förutsättning att stämman eller mötet hålls medan denna lag är i kraft.

9 Förhållande till grundlagen, lagstiftningsordning och förhållande till andra propositioner

Målet med förslaget är att göra det möjligt att ordna de ordinarie bolagsstämmorna, andelsstämmorna och föreningsmötena för hösten 2021 och våren 2022 under exceptionella hälsoförhållanden på ett sådant sätt att det går att skydda befolkningens hälsa och samtidigt trygga en störningsfri verksamhet för sammanslutningarna. På basis av den utredning om sammanslutningarnas mötespraxis 2020 som avses i lagförslaget har exceptionella mötesarrangemang inte hindrat eller avsevärt försvårat sammanslutningens aktieägares eller medlemmars möjligheter att delta i mötet eller utöva sin frågerätt, rätt att lägga fram initiativ och rösträtt. Förslagets förhållande till grundlagen har på ett mer omfattande principiellt plan behandlats i avsnitt 10 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning i regeringens proposition om den tidigare temporära lagen (RP 45/2020 rd).

Eftersom förslaget inte begränsar medlemmarnas rättigheter att delta i beslutsfattandet i föreningen och eftersom dess konsekvenser har begränsats på förhand både innehållsmässigt och i fråga om varaktigheten, kan begränsningarna anses vara godtagbara och proportionerliga. Förslaget om förlängning av tidsfristen för undantag från sammanslutningslagarna kan således behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Regeringens proposition med förslag till en totalreform av lagen om pensionsstiftelser och lagen om försäkringskassor (RP 28/2021 rd) lämnades till riksdagen i början av mars 2021. Reformen avses träda i kraft den 1 januari 2022. Om den temporära ändring som avses i denna proposition är i kraft 2022, bör riksdagen samordna den nämnda totalreformen med denna temporära lag.

RP 53/2021 rd

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om temporär avvikelse från aktiebolagslagen, lagen om bostadsaktiebolag, lagen om andelslag, föreningslagen och vissa andra sammanslutningslagar

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs

1 §

Tillämpningsområde

Genom denna lag görs temporär avvikelse från vad som föreskrivs om ordnande av bolagsstämma, andelsstämma och fullmäktigesammanträde, föreningsmöte, andelsstämma och fullmäktigesammanträde vid andelsbanker, principalmöte vid sparbanker, försäkringsföreningars föreningsstämma, försäkringskassors kassamöte och arbetslöshetskassors kassamöte och hypoteksföreningens möte i vissa bestämmelser i aktiebolagslagen (624/2006), lagen om bostadsaktiebolagslag (1599/2009), lagen om andelslag (421/2013), föreningslagen (503/1989), lagen om affärsbanker och andra kreditinstitut i aktiebolagsform (1501/2001), lagen om andelsbanker och andra kreditinstitut i andelslagsform (423/2013), sparbankslagen (1502/2001), försäkringsbolagslagen (521/2008), lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997), lagen om försäkringsföreningar (1250/1987), lagen om försäkringskassor (1164/1992), lagen om arbetslöshetskassor (603/1984) och lagen om hypoteksföreningar (936/1978).

2 §

Aktiebolagslagen

Med avvikelse från 5 kap. 3 § 1 mom. i aktiebolagslagen kan ett aktiebolag senast hålla den ordinarie bolagsstämma vid utgången av september månad 2021 som ska hållas efter den räkenskapsperiod som löpt ut under tidsperioden den 30 september 2020 till den 31 mars 2021. Undantaget gäller även andra i lag föreskrivna tidpunkter för bolagsstämma och vad som i bolagsordningen anges om tidpunkten för den ordinarie bolagsstämman.

Med avvikelse från 5 kap. 6 § 1 mom. och 8 § 1 mom. i aktiebolagslagen kan bolagsstämman i ett börsbolag ordnas så att en aktieägare får utöva sina rättigheter vid bolagsstämman endast genom ett av aktieägaren valt ombud. Bolagets styrelse utser ett eller flera ombud som aktieägarna kan anlita och som inte hör till den i 1 kap. 11 eller 12 § i aktiebolagslagen avsedda närstående kretsens. Beslutet om att ordna en i detta moment avsedd stämma fattas av bolagets styrelse.

Med avvikelse från 5 kap. 6 § 1 mom. och 16 § 2 mom. i aktiebolagslagen kan bolagsstämman i ett börsbolag ordnas så att en aktieägare får utöva sin rätt vid bolagsstämman endast på det sätt som avses i 5 kap. 16 § 2 mom. i den lagen med hjälp av post, datakommunikation eller något annat tekniskt hjälpmedel. Beslutet om att ordna en sådan stämma fattas av bolagets styrelse. Bolagets styrelse kan också besluta att också ett i 2 mom. i denna paragraf avsett ombud får delta i bolagsstämman endast på det sätt som avses i detta moment.

I en stämmokallelse som utfärdas för en bolagsstämma som avses i 2 eller 3 mom. ska utöver vad som nämns i 5 kap. 16 § 2 mom. i aktiebolagslagen meddelas följande:

RP 53/2021 rd

1) det huvudsakliga innehållet i beslutsförslagen, och om styrelsen föreslår vinstutdelning till ett mindre belopp än vad som föreskrivs i 13 kap. 7 § i aktiebolagslagen, vinstutdelning till minimibelopp som ett alternativ,

2) den skäligen tid som reserverats för framställande av aktieägarnas motförslag och i 5 kap. 25 § i aktiebolagslagen avsedda frågor och tiden för styrelsens svar samt uppgift om den webbplats där frågorna, svaren och motförslagen finns till påseende före bolagsstämman och innan röstningens avslutats,

3) en presentation av de ombud som bolaget utsett och kontaktuppgifter till dessa,

4) en skälig tid för eventuell förhandsröstning, samt

5) hur ordförande för stämman och funktionärer till den väljs och hur röstlängden fastställs.

Kallelsen till en i 2 och 3 mom. avsedd bolagsstämma ska innehålla det huvudsakliga innehållet i aktieägarnas beslutsförslag som har kommit in till bolaget på det sätt som föreskrivs i 5 kap. 5 § i aktiebolagslagen, om de aktieägare som har lagt fram förslaget har minst en hundradel av bolagets samtliga aktier. Till omröstning ska utöver detta också tas upp ett annat beslutsförslag som inkommit till bolaget på det sätt som föreskrivs i 5 kap. 5 §, samt ett motförslag som inkommit till bolaget på det sätt som föreskrivs i 4 mom. 2 punkten i denna paragraf, om de aktieägare som har lagt fram motförslaget har minst en hundradel av bolagets samtliga aktier. Andra motförslag behöver inte gå till omröstning. I alla ärenden som ska avgöras ska röstningsalternativen vara ja och nej, om det endast finns ett förslag.

Vid en i 2 och 3 mom. avsedd bolagsstämma får en aktieägare, med avvikelse från vad som föreskrivs i 5 kap. i aktiebolagslagen, framställa motförslag och i 25 § i det kapitlet avsedda frågor endast på det sätt som avses i 4 mom. 2 punkten i denna paragraf.

Vad som föreskrivs i 2–6 mom. gäller även bolagsstämma för ett sådant aktiebolag som emitterat aktier som är föremål för handel på en i 1 kap. 2 § 1 mom. 8 punkten i lagen om handel med finansiella instrument avsedd multilateral handelsplattform (1070/2017).

3 §

Lagen om bostadsaktiebolag

Med avvikelse från 6 kap. 3 § 1 mom. i lagen om bostadsaktiebolag kan ett bostadsaktiebolag senast hålla den ordinarie bolagsstämma vid utgången av september månad 2021 som ska hållas efter den räkenskapsperiod som löpt ut under tidsperioden den 30 september 2020 till den 31 mars 2021. Undantaget gäller även andra i lag föreskrivna tidpunkter för bolagsstämma.

4 §

Lagen om andelslag

Med avvikelse från 5 kap. 4 § 1 mom. och 41 § i lagen om andelslag kan ett andelslag senast hålla den ordinarie andelsstämma eller det fullmäktigesammanträde vid utgången av september månad 2021 som ska hållas efter den räkenskapsperiod som löpt ut under tidsperioden den 30 september 2020 till den 31 mars 2021. Undantaget gäller även andra i lag föreskrivna tidpunkter för andelsstämma och vad som i andelslagets stadgar anges om tidpunkten för den ordinarie andelsstämman eller fullmäktigesammanträdet.

Med avvikelse från 5 kap. 9 § 1 mom. i lagen om andelslag och oberoende av andelslagets stadgar får ett ombud företräda tre medlemmar vid andelsstämman. I stadgarna eller genom beslut av styrelsen är det möjligt att tillåta företrädande av flera medlemmar. Med avvikelse från 41 § 1 mom. i det kapitlet får också en fullmäktigeledamot bemyndiga en annan fullmäktigeledamot att utöva sin rätt vid fullmäktigesammanträdet. Vid en omröstning som ordnas vid andelsstämman eller fullmäktigesammanträdet är det sammanlagda röstetalet för de ledamöter eller företrädare som företräds av ett och samma ombud högst en tiondel av det sammanlagda

RP 53/2021 rd

röstetalet för de vid stämman eller sammanträdet företrädda ledamöterna eller företrädarna, om inte något annat bestäms i stadgarna.

Oberoende av vad som anges i andelslagets stadgar kan styrelsen tillåta deltagande i andelsstämman eller fullmäktigesammanträdet per post, genom datakommunikation eller med andra tekniska hjälpmedel så som avses i 5 kap. 17 § 2 mom. i lagen om andelslag.

Styrelsen kan besluta att deltagande i en andelsstämma eller ett fullmäktigesammanträde som ska ordnas senast vid utgången av juni 2022 förutsätter en anmälan till andelslaget enligt 5 kap. 8 § i lagen om andelslag senast en bestämd dag som kan vara tidigast en vecka före stämman. I ett sådant fall räknas den i 5 kap. 30 § i lagen om andelslag avsedda kallelsetiden från den sista anmälningdagen.

5 §

Föreningslagen

Med avvikelse från 20 § 1 mom. i föreningslagen kan det föreningsmöte som enligt föreningens stadgar ska hållas senast vid utgången av augusti månad 2021, oberoende av vad som anges i stadgarna, hållas senast vid utgången av september månad 2021. Detsamma gäller i 20 § 2 mom. i föreningslagen avsett föreningsmöte.

Med avvikelse från 25 § 1 mom. i föreningslagen och föreningens stadgar kan genom beslut av styrelsen tillåtas att ett ombud får företräda en eller flera medlemmar vid föreningsmötet. Med avvikelse från 21 § i föreningslagen kan styrelsen tillåta att också en fullmäktig får bemyndiga en annan fullmäktig att utöva sin rätt vid fullmäktigemötet. Vid en omröstning vid föreningsmötet eller fullmäktigemötet är det sammanlagda röstetalet för de medlemmar eller fullmäktige som företräds av ett och samma ombud högst en tiondel av det sammanlagda röstetalet för de medlemmar eller fullmäktige som är företrädda vid mötet, om inte något annat bestäms i föreningens stadgar.

Med avvikelse från 17 § 2 mom. i föreningslagen och med avvikelse från 21 § i den lagen kan föreningens styrelse tillåta deltagande i möte per post, genom datakommunikation eller med något annat tekniskt hjälpmedel så som avses i 17 § 2 mom. i den lagen, även om ett sådant förfarande inte är tillåtet enligt föreningens stadgar och föreningen inte för detta ändamål har godkänt en i 30 § i den lagen avsedd omröstnings- och valordning.

Styrelsen kan besluta att deltagande i ett föreningsmöte som ska ordnas senast vid utgången av juni månad 2022 förutsätter en anmälan till föreningsmöte senast en bestämd dag som kan vara tidigast två veckor före mötet. I ett sådant fall räknas kallelsetiden från den sista anmälningdagen.

6 §

Andra former av sammanslutningar

Oberoende av vad som föreskrivs i lagen om affärsbanker och andra kreditinstitut i aktiebolagsform ska vad som föreskrivs i 2 § i denna lag tillämpas också på affärsbanker och kreditinstitut i aktiebolagsform.

Oberoende av vad som föreskrivs i lagen om andelsbanker och andra kreditinstitut i andelslagsform ska vad som föreskrivs i 4 § i denna lag tillämpas också på andelsbanker och kreditinstitut i andelslagsform.

Oberoende av vad som anges i stadgarna för en sparbank kan det ordinarie principalmöte som ska hållas efter den räkenskapsperiod som löpt ut under tidsperioden den 30 september 2020 till den 31 mars 2021 hållas senast vid utgången av september månad 2021. Oberoende av vad som föreskrivs i sparbankslagen kan sparbankens styrelse besluta att det är möjligt att delta i principalmötet med hjälp av post eller datakommunikation eller något annat tekniskt hjälpmedel. En

förutsättning är att deltaganderätten och riktigheten av en rösträkning kan utredas på ett sätt som kan jämföras med de förfaranden som iakttas vid ett vanligt principalmöte. I möteskallelsen ska nämnas den i detta moment avsedda möjligheten att delta i mötet, förutsättningarna för ett sådant deltagande, eventuella anknytande begränsningar i principalernas yttranderätt samt det förfarande som ska iakttas i samband med den. Oberoende av vad som föreskrivs i sparbankslagen kan styrelsen besluta att en principal får bemyndiga en annan principal att utöva sin rätt vid principalmötet.

Med avvikelse från 5 kap. 2 § 1 mom. i försäkringsbolagslagen tillämpas 2 § 1 mom. i denna lag på försäkringsbolag och arbetspensionsförsäkringsbolag. Frånsett arbetspensionsförsäkringsbolag tillämpas 2 § i denna lag på försäkringsbolag, trots försäkringsbolagslagen, och en ledamot av representantskapet för ett ömsesidigt försäkringsbolag får utöva sin rösträtt genom ombud.

Med avvikelse från 7 kap. 8 § 1 mom. i lagen om försäkringsföreningar kan en försäkringsförening senast hålla den ordinarie föreningsstämma vid utgången av september månad 2021 som ska hållas efter den räkenskapsperiod som löpt ut under tidsperioden den 30 september 2020 till den 31 mars 2021. Undantaget gäller också vad som i stadgarna anges om tidpunkten för den ordinarie föreningsstämman. Med avvikelse från 7 kap. 6 § i lagen om försäkringsföreningar kan föreningens styrelse tillåta deltagande i föreningsstämman per post, genom datakommunikation eller med något annat tekniskt hjälpmedel.

Med avvikelse från 12 § 19 punkten, 44 § 1 mom. och 172 a § i lagen om försäkringskassor kan en försäkringskassa eller med avvikelse från 8 § i lagen om arbetslöshetskassor kan en arbetslöshetskassa senast hålla det ordinarie kassamöte, det möte för försäkringskassans representantskap eller det möte för arbetslöshetskassans delegation vid utgången av september månad 2021 som ska hållas efter den räkenskapsperiod som löpt ut under tidsperioden den 30 september 2020 till den 31 mars 2021. Undantaget gäller också vad som i försäkringskassans eller arbetslöshetskassans stadgar anges om tidpunkten för det ordinarie kassamötet, försäkringskassans representantskaps möte eller arbetslöshetskassans delegations möte. Med avvikelse från 42 och 172 a § i lagen om försäkringskassor kan styrelsen för en försäkringskassa tillåta deltagande i möte per post, genom datakommunikation eller med något annat tekniskt hjälpmedel. Med avvikelse från 41 § 4 mom. i lagen om försäkringskassor får en medlem av en försäkringskassas representantskap utöva sin rösträtt genom ombud.

Med avvikelse från 15 § i lagen om hypoteksföreningar kan en hypoteksförening senast hålla det vanliga hypoteksföreningsmötet vid utgången av september månad 2021 som ska hållas efter den räkenskapsperiod som löpt ut under tidsperioden den 30 september 2020 till den 31 mars 2021. Undantaget gäller också vad som i hypoteksföreningens stadgar anges om tidpunkten för det vanliga hypoteksföreningsmötet. Oberoende av vad som föreskrivs i den lagen och i hypoteksföreningens stadgar kan hypoteksföreningens styrelse eller förvaltningsråd besluta att det är möjligt att delta i hypoteksföreningens möte med hjälp av post eller datakommunikation eller något annat tekniskt hjälpmedel. En förutsättning är att deltaganderätten och riktigheten av rösträkningen kan utredas på ett sätt som kan jämföras med de förfarandena som iakttas vid ett vanligt hypoteksföreningsmöte. I möteskallelsen ska nämnas den i detta moment avsedda möjligheten att delta i mötet, förutsättningarna för ett sådant deltagande, eventuella anknytande begränsningar i medlemmarnas yttranderätt samt det förfarande som ska iakttas i samband med den.

7 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 2021 och gäller till och med den 30 juni 2022.

RP 53/2021 rd

Genom denna lag upphävs lagen om temporär avvikelse från aktiebolagslagen, lagen om andelslag, föreningslagen och vissa andra sammanslutningslagar i syfte att begränsa spridningen av covid-19-epidemin (677/2020).

Denna lag tillämpas på sådana stämmor, möten och sammanträden till vilka kallelse har utfärdats i enlighet med denna lag och som hålls medan denna lag är i kraft.

Helsingfors den 15 april 2021

Statsminister

Sanna Marin

Justitieminister Anna-Maja Henriksson